

NIPIP-NRPiP-DS.015.104.2026.MS

Warszawa, 10 kwietnia 2026 r.

Sz. P.
Stanisław Trociuk
Zastępca Rzecznika Praw
Obywatelskich

Szanowny Panie Rzeczniku,

W odpowiedzi na pismo z dnia 12 marca 2026 r. znak VIII.611.5.2025.WW, uprzejmie przedstawiam stanowisko Naczelnej Rady Pielęgniarek i Położnych w kwestii dotyczącej obowiązku złożenia oryginału dokumentu „Prawo wykonywania zawodu” przez pielęgniarki i położne, które zaprzestały wykonywania zawodu.

Na wstępie należy podkreślić, że obowiązek pozostawienia dokumentu „Prawo wykonywania zawodu” we właściwej okręgowej izbie pielęgniarek i położnych nie był i nie jest tożsamy z utratą samego prawa wykonywania zawodu. Samorząd zawodowy odróżnia bowiem samo uprawnienie do wykonywania zawodu od dokumentu potwierdzającego posiadanie tego uprawnienia. Osoba zgłaszająca zaprzestanie wykonywania zawodu nie traci z tego powodu prawa wykonywania zawodu, lecz deklaruje zaprzestanie korzystania z tego uprawnienia w praktyce zawodowej.

Rozwiązanie dotyczące pozostawiania dokumentu „Prawo wykonywania zawodu” w aktach osobowych właściwej okręgowej izby pielęgniarek i położnych zostało wprowadzone uchwałą Nr 109/VI/2013 Naczelnej Rady Pielęgniarek i Położnych z dnia 16 września 2013 r. w sprawie sposobu postępowania przez okręgowe rady pielęgniarek i położnych w przypadku zaprzestania wykonywania zawodu albo jego ponownego podjęcia.

Uchwała ta została podjęta na podstawie art. 22 ust. 1 pkt 9 ustawy z dnia 1 lipca 2011 r. o samorządzie pielęgniarek i położnych, w związku z art. 44 ust. 1 pkt 22 oraz art. 48 ust. 5 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarki i położnej. W jej treści wskazano, że w przypadku zaprzestania wykonywania zawodu pielęgniarka, pielęgniarz, położna albo położny są zobowiązani do złożenia stosownego oświadczenia oraz pozostawienia dokumentu „Prawo wykonywania zawodu” w aktach osobowych.

Przyjęcie tego rozwiązania było podyktowane względami praktycznymi oraz koniecznością ochrony interesu publicznego. W okresie poprzedzającym podjęcie wskazanej uchwały dochodziło do sytuacji, w których osoby deklarujące zaprzestanie wykonywania zawodu nie pozostawiały dokumentu prawa wykonywania zawodu w okręgowej izbie, informując, że dokumentu nie posiadają, a następnie nadal posługiwały się tym dokumentem lub jego kopią

przy wykonywaniu zawodu. Powodowało to rozbieżność pomiędzy stanem deklarowanym wobec samorządu zawodowego a stanem faktycznym.

W konsekwencji samorząd zawodowy, realizując ustawowy obowiązek sprawowania pieczy nad należytym wykonywaniem zawodów pielęgniarstwa i położniczego, wprowadził zasadę pozostawiania dokumentu PWZ w aktach osobowych właściwej izby.

Rozwiązanie to było następnie podtrzymywane w kolejnych uchwałach nowelizujących, w tym w 2014 r. oraz 2018 r., co odzwierciedlało utrzymującą się w tamtym okresie potrzebę zapewnienia zgodności pomiędzy danymi rejestrowymi a rzeczywistym statusem wykonywania zawodu.

Jednocześnie należy wskazać, że zagadnienie to pozostaje w ścisłym związku z funkcjonowaniem systemów teleinformatycznych ochrony zdrowia, w szczególności Centralnego Rejestru Pielęgniarek i Położnych, Centralnego Wykazu Pracowników Medycznych oraz systemu P1. Naczelna Rada Pielęgniarek i Położnych wielokrotnie podejmowała działania mające na celu doprowadzenie do takiej modyfikacji systemów, aby możliwe było prawidłowe odróżnienie statusu osoby, która zaprzestała wykonywania zawodu, od statusu osoby, której prawo wykonywania zawodu zostało zawieszona.

Potrzeba ta wynikała również z konieczności zapewnienia prawidłowej realizacji uprawnień do wystawiania recept pro auctore i pro familia przez osoby, które zaprzestały wykonywania zawodu, ale zachowały w tym zakresie ustawowe uprawnienia.

Obecnie sytuacja uległa istotnej zmianie. Centralny Rejestr Pielęgniarek i Położnych, prowadzony przez Naczelną Izbę Pielęgniarek i Położnych, pozostaje połączony z Centralnym Wykazem Pracowników Medycznych, a funkcjonowanie obu systemów przebiega sprawnie i prawidłowo. Oznacza to, że każda zmiana wprowadzana w rejestrze jest przekazywana do centralnego systemu i w terminie do 24 godzin odpowiednio odzwierciedlana. W praktyce eliminuje to w znacznym stopniu ryzyko niezgodności pomiędzy stanem rejestrowym a informacją funkcjonującą w systemach teleinformatycznych.

W związku z tym Naczelna Izba Pielęgniarek i Położnych dostrzega potrzebę ponownej oceny obowiązujących rozwiązań w zakresie deponowania dokumentu prawa wykonywania zawodu. Samorząd zawodowy ma świadomość, że dokument ten ma dla wielu pielęgniarów i położnych znaczenie nie tylko formalne, ale również osobiste i symboliczne, jako potwierdzenie przynależności do zawodu wykonywanego często przez całe życie i traktowanego jako szczególne powołanie.

W aktualnych warunkach organizacyjnych i systemowych nie zachodzi już taka potrzeba stosowania środków przyjętych w przeszłości, jaka istniała w dacie podejmowania tamtych uchwał.

Odnosząc się do drugiego zagadnienia, dotyczącego aktualnego wymiaru i sposobu ustalania składki członkowskiej, należy wskazać, że zmiana zasad ustalania jej wysokości została

dokonana przez I Nadzwyczajny Krajowy Zjazd Pielęgniarek i Położnych VIII kadencji, który odbył się w dniach 22–24 września 2024 r.

Podjęcie tej uchwały było poprzedzone decyzją Krajowego Zjazdu Pielęgniarek i Położnych VIII kadencji z 2023 r., w której przesądzono o przeniesieniu sprawy dotyczącej ustalenia wysokości składki członkowskiej na forum krajowego nadzwyczajnego zjazdu.

Następnie Naczelna Rada Pielęgniarek i Położnych uchwałą Nr 92/VIII/2024 z dnia 13 marca 2024 r. w sprawie zwołania I Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu określiła termin zjazdu na dni 22–24 września 2024 r. oraz wskazała jako jeden z głównych przedmiotów jego obrad wysokość składki członkowskiej oraz zasady jej podziału.

Uchwała w sprawie składki została podjęta przez najwyższy organ samorządu zawodowego, tj. Krajowy Zjazd Pielęgniarek i Położnych, złożony z delegatów wybranych we wszystkich regionach kraju. W skład zjazdu wchodziło 395 delegatów. W pierwszym dniu obrad obecnych było 312 delegatów, natomiast w drugim dniu – 305 delegatów.

Na zjeździe wpłynęło 10 wniosków dotyczących składki członkowskiej, z czego 2 zostały wycofane przez wnioskodawców. Ostatecznie procedowaniu poddano 8 wniosków, które rozpatrywano w ramach 4 alternatywnych głosowań. Uchwała została przyjęta w drodze demokratycznej procedury przez uprawnionych delegatów obecnych na zjeździe.

Zmiana sposobu ustalania składki członkowskiej miała na celu ujednoczenie zasad jej naliczania poprzez powiązanie jej wysokości z obiektywnym, zewnętrznym i corocznie ogłaszanym wskaźnikiem, jakim jest przeciętne wynagrodzenie w gospodarce narodowej w poprzednim roku kalendarzowym, ogłaszane przez Prezesa GUS. Rozwiązanie to służyło odejściu od modelu opartego na wielu odmiennych podstawach naliczania składki, uproszczeniu systemu, zwiększeniu przejrzystości oraz zapewnieniu stabilności finansowania samorządu zawodowego.

Jednocześnie należy zaznaczyć, że ustalanie wysokości składki członkowskiej mieści się w zakresie kompetencji ustawowo powierzonych samorządowi zawodowemu pielęgniarek i położnych.

Samorząd zawodowy dostrzega, że zmiana ta jest szczególnie odczuwalna dla części członków, w tym osób będących na emeryturze, rencie lub niewykonujących zawodu. Zgłaszane w tym zakresie postulaty są przedmiotem analiz i pozostają otwarte na dalszą ocenę skutków obowiązujących regulacji.

Na zakończenie należy podkreślić, że samorząd zawodowy pielęgniarek i położnych wykonuje zadania o charakterze publicznym, a jego obowiązkiem jest podejmowanie działań służących zarówno ochronie interesu publicznego, jak i zapewnieniu prawidłowego funkcjonowania jego struktur oraz bezpieczeństwa wykonywania zawodu pielęgniarki i położnej.

Kwestie dotyczące zarówno dokumentu prawa wykonywania zawodu, jak i sposobu ustalania składki członkowskiej były podejmowane właśnie w tej perspektywie.

Z tych względów Naczelna Izba Pielęgniarek i Położnych dostrzega potrzebę weryfikacji obowiązujących regulacji. Kwestia ta zostanie poddana analizie na najbliższym Krajowym Zjeździe Pielęgniarek i Położnych.

O podjętych decyzjach Krajowego Zjazdu Pielęgniarek i Położnych poinformujemy odrębnym pismem.

z wyrazami szacunku
Prezes NRPiP